1843. **ARNHEMSCHE COURANT.** N°. 159.

De prijs dezer Courant, die geregeld *vijfmaal* 's weeks wordt uitgegeven, en wel op *Zondag*, *Dingsdag*, *Woensdag*, *Donderdag* en *Zaturdag*, is ƒ 5 de drie maanden.

**ZONDAG 13 AUGUSTUS.**

De prijs der Advertentiën is, van een tot vier regels ƒ 1.00, en voor elken regel daarboven 25 centen, behalve 35 centen zegelregt voor elke plaatsing.

## Vermindering der provinciale hoven.

—

Het was een ongelukkig denkbeeld, dat in 1814 de graaf VAN HOGENDORP er toe bragt, om den toestand der voormalige republiek, ook wat het regtswezen betreft, in den nieuwen staat der Nederlanden weder te willen doen invoeren. Niemand keurt meer dan wij het ongelukkig stelsel af, volgens hetwelk iedere provincie, hoe gering ook, haar eigen hof moet hebben. Het was verkeerd gezien. De heer THORBECKE wees het in zijne aanteekening aan: »de regtspleging is noch volgens de grondwet van 1814, noch volgens die van 1815, eene provinciale, zij is eene algemeene landszaak." Aan hare eigene beginselen werd de grondwet ontrouw, door in iedere provincie het vestigen van een hof te bevelen.

Wij beamen hetgeen de memorie van toelichting zegt, dat dit stelsel even »nadeelig is voor de regtswetenschap als voor de regtsbedeeling" en echter gelooven wij, dat het aangeboden ontwerp volstrekt onaannemelijk is, daar het met zeer duidelijke bepalingen der grondwet strijdt.

Art. 180 wil zeer stellig, dat er *in iedere provincie een hof zij*. Aan de wet laat zij de bevoegdheid over, om daarop uitzonderingen te maken. Mag nu evenwel die magt zoover gaan, dat de regel, welken de grondwet in zeer duidelijke woorden (»*in elke provincie is een geregtshof*.") stelde, onder de uitzonderingen verloren ga? Ware het niet ongerijmd te gelooven, dat de grondwet aldus aan de gewone wet de magt zou opdragen, om hetgeen zij zegde te begeeren, te vernietigen?

En, ondertusschen, dit is volgens het ministerieel ontwerp het geval. Wanneer de grondwet zegt: »*elke provincie is een geregtshof*, zoo wil de minister, dat de wetgevende magt dit omkeeren zal en zeggen, dat er slechts in vijf van de elf provinciën een hof zijn zal. In plaats van een hof zal de meerderheid er geen hebben. En echter zal men dit grondwettig noemen.

Hoe verdedigt de memorie van toelichting eene dergelijke inbreuk op de grondwet? Wij lezen daarin: »De regering heeft zich, in de eerste plaats, »voorgesteld: tot welk getal de hoven *zouden kunnen* verminderd worden?

»Art. 180 der grondwet schijnt, ook dan, wanneer men alleen den Hollandschen tekst raadpleegt, »uit een regtskundig oogpunt, voor geene tweeledige uitlegging vatbaar te zijn. Van regel en uitzondering op regel is in dat artikel minder spraak. »De bepaling der grondwet, volgens den Hollandschen tekst, brengt duidelijk mede: In de *eerste* »*plaats*, dat in iedere provincie een hof zou zijn: »in de *tweede plaats*, dat, echter, aan den gewonen »wetgever de vrijheid gelaten wordt, om te bepalen, dat er een hof over meer dan ééne provincie zou worden gesteld.

»Het moge dus waar zijn, dat de vervaardigers »der grondwet het als wenschelijk beschouwd hebben, dat in iedere provincie een hof gevestigd zou »kunnen zijn: maar het is tevens zeker waar, dat »zij, inziende, dat de omstandigheden de vervulling »van dien wensch onmogelijk of onraadzaam kon»den doen zijn, wijselijk begrepen hebben, ten »dezen opzigte, de toekomst van het vaderland niet »aan banden te mogen leggen, en dien ten gevolge »aan den gewonen wetgever de bevoegdheid hebben »toegekend, eene andere bepaling daaromtrent te »maken. Artikel 180 neemt daarom uitdrukkelijk »aan, dat de wet een hof mag stellen over meer »dan ééne provincie: zoo dit bij de wet niet gedaan is, bepaalt het artikel, dat elke provincie »een hof heeft.

»De Fransche tekst der grondwet van 1815 heeft »dan ook zeer wel kunnen zeggen: *Il y a une cour* »*de justice pour une ou plusieurs provinces*, en de »bewoordingen, gebezigd door de commissie der »grondwet, in hare voordragt aan den koning, in »dato 13 juli van dat jaar, bevestigt dit nog nader.

»In verband daarmede is, bij art. 183 van de »grondwet, aan de wet overgelaten de regeling, niet »alleen van de zamenstelling en magt, maar ook »van de benaming en van het regtsgebied der pro»vinciale hoven."

Het is inderdaad moeijelijker dan men denkt, om eene duidelijke zaak zoo te verwarren, dat de waarheid niet langer doorstraalt. Meest loopt men daarbij gevaar, zich zelven tegen te spreken. Dit deed ook hier de minister. »Artikel 180 stelt niet als regel, een hof in iedere provincie," maar echter »brengt »het duidelijk mede, dat in iedere provincie een hof »zal moeten zijn." Het is vrij onverschillig of men aan de bepaling den naam van regel onthouden, maar, echter, inderdaad als zoodanig behandelen wil, dan of men het eenen naam, overeenkomstig zijn wezen, geeft.

Genoeg is het, dat de memorie zelve erkent, dat de grondwet in iedere provincie een hof wil. De wet mag daarin eenige verandering brengen, maar toch zeker niet den ganschen wil als niet geschreven beschouwen.

Wanneer men vijf hoven kan instellen, zoude men er even goed twee kunnen oprigten; hetgeen zich in vele opzigten aanbevelen zou. De memorie van toelichting had uitvoeriger behooren te zijn met het aangeven der redenen, welke den minister hier teruggehouden hebben. Doch, indien de bevoegdheid, om hoven te vereenigen, zoo ver gaan kon, wie ziet dan niet, dat het verlof tot het maken van uitzondering de poort is, door welke de regel verdwijnt.

Dat de wet, des noods, de opheffing der hoven van Drenthe, Zeeland, Utrecht kon bevelen, betwisten wij niet: de regel, door de grondwet gesteld, bleef dan zijne kracht oefenen. Maar den regel beneden de uitzondering te stellen, zoo verre strekt zich de bevoegdheid der wetgevende magt niet uit.

Ware die magt zoo uitgebreid, had de bijvoeging der woorden, »*ten ware bij de wet een hof over meer dan eene provincie mogt worden gesteld,*" zoo groote kracht, dat de woorden der grondwet, *in elke provincie is een geregtshof*, door de wet veranderd kunnen worden in deze, *over het gansche koningrijk is één geregtshof*, zoo ware het noodeloos geweest, ze in de grondwet te schrijven; want dan heeft deze *alles* aan den wetgever overgelaten; dan begrijpt men niet, waarom zij dan van *een hof in elke provincie* gesproken heeft. Hare bepaling komt dan op hetzelfde neder alsof er stond: er kunnen zooveel geregtshoven ingesteld worden als men goedvindt, doch nimmer meer dan een in elke provincie. Zullen de woorden daartegen eene bepaalde beteekenis, eenigen invloed hebben, zoo behoort een hof in elke provincie de regel te zijn.

Geen Fransche tekst vermag den Hollandschen te vernietigen, geen verslag der commissie, daar de vraag niet is, wat zij gemeend, maar wat zij geschreven heeft. Uit art. 183 is wel geenerlei bewijs te halen, want dat artikel komt evenzeer te pas, wanneer slechts eene provincie zonder hof is, als wanneer er tien in dat geval verkeeren.

De woorden van artikel 180 der grondwet maken het aannemen van het ministerieel ontwerp onmogelijk, ten zij de wetgevende magt de grondwet moge verscheuren. De geschiedenis van het artikel is duidelijk tegen de ministers. De hoogleeraar THORBECKE zeide daaromtrent. »Naar »de schets van Hogendorp, artikel 47, *bleven de* »*hoven provinciaal op den ouden voet.* Wat van »deze stelling overneembaar scheen in de nieuwe »orde van zaken, drukte men bij de grondwet »van 1814, artikel 109, uit, door den regel, dat »in elke provincie of landschap een geregtshof zou »wezen. Onderstellende, dat hiernaar in ieder »provincie wierd verlangd, rekende men het niet »billijk, eene achter te stellen bij de andere. Om, »evenwel, de mogelijkheid niet weg te nemen van »eene dergelijke vereeniging van meer provinciën »onder één hof, als vroeger tusschen Holland en »Zeeland plaats had gehad, liet men de deur open »voor eene *uitzondering.*"

Hier geldt het niet de vraag, wat wenschelijk is, wat nuttig zoude zijn, maar wat de grondwet gebiedt: hier zal men moeten uitmaken, of men aan hare woorden alle kracht ontnemen, ze als nutteloos verwerpen mag. Van ons stelsel is eerbied voor de wet de hoeksteen. Haar willen wij geëerbiedigd, gehoorzaamd zien, zoo lang zij bestaat; geen nut, geen belang kan zoo groot zijn, dat het eene transactie met haar gedoogen kan. Tegen iedere poging, welke daartoe leiden kan, zullen wij, wien het ook gelden moge, onze stem verheffen.

Verwonderen mag het, dat de minister slechts van drie arrondissements-regtbanken de opheffing heeft voorgesteld. In 1830 had men ook Amersfoort, Haarlem, Gorinchem afgeschaft. Waarom deze behouden? Waarom niet meer dan die zes voorgedragen? Of meende men dit in het belang der justitie te moeten nalaten, waarom daarvan de redenen niet in de memorie van toelichting opgegeven, daar ieder toch van zelf om die drie moest denken?

## Buitenlandsche berigten.

### HONGARIJE.

*Presburg*, *30 julí.* Men verwacht belangrijke discussiën over het ontwerp van een wetboek van strafregt, hetwelk in deszelfs voornaamste bepalingen geheel op de hoogte der wetenschap staat, en onder

anderen, de afschaffing der doodstraf, en het stelsel der jurij voorstelt. (*D. A. Z.*)

## DUITSCHLAND.

*Frankfort.* De heer *Wagner* heeft zijne elektro-magnetische machine in de werkplaats van den Taunusspoorweg nu geheel voltooid, en thans zal binnen eenige weken eene wetenschappelijke commissie, ten dien einde door de Duitsche bondsvergadering benoemd, deze uitvinding onderzoeken en beproeven.

(*Köln. Zeit.*)

---

## Binnenlandsche berigten.

*'s Gravenhage, 11 aug.* In de zitting van de Tweede Kamer van heden, is ingekomen een adres van deurwaarders te Sneek, houdende eenige bedenkingen tegen de ontwerpen van wet, nopens het tarief. — Verzending aan de commissie.

Is ontvangen eene missive van Z. Exc. den minister van justitie, waarbij nog eenige wijzigingen in die ontwerpen worden voorgedragen. — Drukken en ronddeelen.

De beraadslagingen worden geopend over het rapport der commissie van de Kamer, ten aanzien der toelating van den heer mr. *A. Telting*, als door de staten van Vriesland tot lid der Kamer gekozen is.

De heer *van Rechteren* meent, dat de verkiezing van den heer *Telting* in strijd met art. 32 van het reglement, nopens het gezag en de magt van de staten van Vriesland, heeft plaats gehad; dat die heer geenszins de volstrekte meerderheid der tegenwoordig geweest zijnde leden op zich vereenigd heeft; en dat men de derde stemming, waarbij nog geene volstrekte meerderheid verkregen werd, als niet geschied had moeten beschouwen.

De heer *van Goltstein* deelt niet de bezwaren, door sommige leden van de staten, tegen de verkiezing ingebragt, maar zal echter tegen de toelating stemmen, omdat het reglement van 1817 uitdrukkelijk bepaalt, dat alle besluiten, bij volstrekte meerderheid van de tegenwoordig geweest zijnde leden, moeten worden genomen, hetgeen bij de onderwerpelijke verkiezing het geval niet is geweest.

De heer *den Tex* stemt voor de toelating. De vergadering heeft in het vorige jaar, bij de vaststelling van haar reglement van orde, de grondwettelijke bepalingen zoodanig uitgelegd, dat blanco- of niet behoorlijk ingevulde briefjes ter zijde worden gesteld en alleen de meerderheid der behoorlijk gestemd hebbende leden, in aanmerking wordt genomen.

De heer *Mutsaers* licht het gevoelen toe van de meerderheid der commissie, welke, met het onderzoek der geloofsbrieven van den heer *Telting* is belast geweest. De blanco-briefjes komen, ingevolge het besluit van de Kamer-zelve, niet in aanmerking. En dit kan evenmin het geval zijn met biljetten, welke, bij de derde stemming, namen bevatten van personen, die niet meer in aanmerking mogten komen. Bovendien heeft de meerderheid der staten, door te verklaren, dat de heer *Telting* beschouwd moest worden als wettig te zijn gekozen, het briefje op den heer *Adama* uitgebragt, van zelf van onwaarde verklaard.

De heer *de Man* meent, dat de Kamer het regt niet heeft, om een briefje, door een bevoegd persoon, op een ander bevoegd persoon uitgebragt, te vernietigen, of eene duidelijk uitgebragte stem als niet gedaan te verklaren. Hij stemt tegen de toelating.

De heer *Verwey-Mejan* oordeelt, dat, hoe men de zaak ook keere of wende, het altijd vast blijft staan, dat de heer *Telting* geene meerderheid, noch der tegenwoordige, noch der gestemd hebbende leden, op zich vereenigd heeft. Zoodat hij zich onbevoegd acht, dien heer als lid der Kamer toe te laten.

De heer *Brouwer* heeft zich mede tegen die toelating verklaard, op grond, dat de heer *Telting* niet geacht kan worden de meerderheid der gestemd hebbende leden op zich vereenigd te hebben. Een behoorlijk stem-biljet behoort met geen blanco-briefje gelijkgesteld te worden. Er had eene herstemming moeten plaats hebben.

De heer *van Rappard* en *Uytwerff Sterling* verklaren zich nog *voor* en de heeren *van Heloma*, *Luzac* en *Bruce tegen* de toelating.

Ter stemming overgegaan zijnde, vereenigt de Kamer zich met eene meerderheid van 23 tegen 21 stemmen met het rapport harer commissie, *zoodat de heer Telting als lid der vergadering wordt toegelaten.*

*Voor* hebben gestemd de heeren: *Cost Jordens*, *van den Bosch*, *Tromp*, *den Tex*, *Druijvesteijn*, *Snouck Hurgronje*, *Anemaet*, *van Nes*, *Hinlópen*, *Mutsaers*, *Menso*, *Petit*, *Hooft*, *Buma*, *van Hoorn van Burgh*, *de Backer*, *van Rijckevorssel*, *van Rappard*, *Enschedé*, *Uytwerff Sterling*, *Nederburgh*, *van Bleijswijk* en *Gevers*.

*Tegen* hebben gestemd de heeren: *Repelaer van Molenaarsgraaf*, *de Man van Heloma*, *Star Busman*, *van Rechteren*, *van Heeckeren*, *Kniphorst*, *Gouverneur*, *Cornelis*, *van Goltstein*, *Bruce*, *Michiels van Verduijnen*, *Luzac*, *van Panhuys*, *Romme*, *Modderman*, *Brouwer*, *Boreel van Hogelanden*, *Verwey-Mejan*, *van Nagell* en *Scheers van Barencarspel*.

Nadat de commissie tot de verzoekschriften nog onderscheidene verslagen had gedaan, is de volgende zitting bepaald op aanstaanden maandag, des morgens ten elf ure; zullende alsdan over het tarief worden beraadslaagd.

De afdeelingen houden zich met het nader onderzoek van de voordragt van wet, betrekkelijk de successie, bezig.

*Arnhem, 12 aug.* De »*Franfurter Ober-Postamts-Zeitung*," van den 10den dezer, bevestigt het, in de *Arnhemsche Courant* van 5 augustus medegedeelde, berigt uit 's Gravenhage, behelzende, dat aldaar voor de regtbanken zou behandeld worden eene zaak, welke veel licht over een belangrijk tijdvak onzer financiële geschiedenis zou kunnen verspreiden, en waarbij verwacht wordt, dat een Amsterdamsch handelaar in dezelfde tot veelvuldige hoogst belangrijke operatiën in die omtrent effecten, zoo ter beurze van Amsterdam, als van Londen, gebruikt en het slagtoffer van zijn vertrouwen in ministeriële beloften zou geworden zijn.

ARNHEM, 12 Augustus.

De uitgever dezer courant is, ten gevolge van een bevel van regts-ingang, den 1sten dezer, door de arrondissements-regtbank te Arnhem ter raadkamer verleend, bij deurwaarders-exploit van den 3den dezer gedagvaard, om in persoon, op den 7den dezer, voor den heer regter-commissaris in het huis van burgerlijke en militaire verzekering binnen Arnhem te verschijnen, om te worden verhoord, ter zake, dat hij in de *Arnhemsche Courant* van 13 julij 1843 no. 137 heeft gedrukt de navolgende woorden: *Dikwerf worden er dispensatiën van wettelijke bepalingen verleend, gedurende de zitting. Artikel 67 der grondwet is, tot dus verre, als niet geschreven;* en zich daardoor heeft schuldig gemaakt aan het wanbedrijf van in een gedrukt geschrift, dat verkocht en verspreid is geworden aan den koning, in elk geval aan den koning en hoogst deszelfs ministers daden te hebben ten laste gelegd, die, indien zij plaats hadden, hen aan de verachting en de haat der burgeren zouden blootstellen, en dus aan boosaardiglijk openbaar lasteren van den koning, en hoogst deszelfs ministers; welk feit strafbaar is ingevolge artikel 1 der wet van 1 januari 1830, (*Staatsblad* no. 15,) artikel 2 der wet van 16 mei 1829 (*Staatsblad* no. 34) en de artikelen 367 en 371 van het wetboek van strafregt.

De gedaagde bevindt zich, sedert eenige weken te Bentheim, tot herstel eener beenwonde. Hij heeft daarom aan de dagvaarding niet kunnen voldoen, maar heeft bij brief den heer regter-commissaris moeten verzoeken, hem ter verschijning eenig uitstel te willen verleenen.

Wanneer deze dagvaarding herhaald, en de zaak werkelijk voortgezet zal worden, (hetgeen men zich moeijelijk kan voorstellen) zal het publiek, om het groote belang, dat Nederland in hare welverkregene vrijheid van drukpers stelt, nauwkeurig met alle bijzonderheden van den gang van dat regtsgeding worden bekend gemaakt.

---

### TARIEF *van justitie-kosten en salarissen in burgerlijke zaken.*

*Algemeen verslag.*

Het was een noodzakelijk gevolg van de in het laatst des jaars 1838 ingevoerde Nederlandsche wetgeving, dat ook het destijds nog bestaande Fransche tarief van justitie-kosten en salarissen in burgerlijke zaken, door een ander vervangen wierd, hetwelk met dezelve overeenstemde en geschoeid was op de beginselen, die men daarbij had aangenomen.

Ten einde hierin niet met onberaden spoed te werk te gaan, werd bij de wet van 15 december 1838 (*Staatsblad* no. 43) bepaald, dat wel dit onde… een punt van *wetgeving* zou uitmaken, doch d… intusschen door reglementen van openbaar b… zou worden voorzien, blijkbaar met oogmerk… zich de te verkrijgen ondervinding zoo veel de… ten nutte te maken.

Het ten gevolge hiervan door den koning, bij b… van 30 november 1839 (*Staatsblad* no. 49), va… stelde tarief, welks termijn van verbindbaarheid… aanleiding der wet van 15 december 1842 (*Staatsb…* no. 26) met 1 september aanstaande ten einde l… moest alzoo plaats maken voor bepalingen, die… wetgevende magt zoude daarstellen, en waartoe… ontwerpen zullen strekken, die thans in dit ver… worden behandeld.

Deze in de afdeelingen overwogen zijnde, hebb… de daarop gemaakte aanmerkingen, in het voorlo… verslag uitgedrukt, aanleiding gegeven, dat de re… ring, de gegrondheid van vele derzelve erkennen… met hare beantwoording gewijzigde ontwerpen h… ingezonden, welke nader onderzocht en behand… zijn geworden; terwijl zij, zich voorbehoudende… nader op terug te komen, geoordeeld heeft, den ze… den titel, handelende over *het vereffenen der ko… van het proces*, te moeten intrekken, ter zake… het verband, waarin deze stond tot het aangeb… wets-ontwerp ter vervanging van den zesden titel… het tweede boek van het Wetboek van Burger… Regtsvordering, hetwelk de Kamer gemeend heeft… Zijne Majesteit eerbiedig te moeten verzoeken in na… overweging te nemen.

Ten einde zich voor de gebreken te kunnen w… ten, welke men in het bestaande tarief gedur… deszelfs werking mogt hebben opgemerkt en de… beteringen aan te brengen, welke de ondervin… als nuttig en doelmatig had doen beschouwen, h… de regering zich door eenige regterlijke autorite… doen voorlichten en getracht, zich de door deze ge… perde bedenkingen ten nutte te maken.

Onder dezelve bekleedde eene voorname plaats… bezwaar, ontstaande uit het te hoog opvoeren va… bedrag der toegekende belooningen, een bezwaar… overigens algemeen was erkend, en in hetwelk… regering bij hare ontwerpen heeft gepoogd te vo… zien. De afdeelingen hebben bij derzelver behan… ling deze gewigtige omstandigheid niet uit het… verloren. Zij stemden volkomen in, dat een te… tarief niet wenschelijk was, doch meenden ook te… dat men zich voor een ander uiterste moest wach… omdat de geringe belooning aan ambtenaren en p… bezorgers, ten aanzien van deze onbillijk en in… belang van het algemeen niet raadzaam kon ge… worden.

De aanmerkingen, ten aanzien van dit punt bij… voorloopig onderzoek gemaakt, hebben tot belangri… verbeteringen geleid, zoo als hierna bij verschille… titels zal blijken.

Een tweede bezwaar tegen het bestaande tarief w… volgens het oordeel der regering, de gelijkstelling… belooningen in alle plaatsen des rijks, zonder… daarbij was gelet op de meerdere of mindere k… baarheid der levensbehoeften en het verschil der… ten aan het verblijf in de onderscheidene oorden… rijks verbonden. Tot wegneming daarvan, waren… de eerste ontwerpen onderscheidene bepalingen o… nomen, die evenwel door slechts weinige leden va… Kamer zijn goedgekeurd. De regering heeft de b… omtrent gemaakte bedenkingen nader overwogen… zich met sommige derzelver vereenigende, de na… ontwerpen dien overeenkomstig gewijzigd. Door… gemeen overleg zijn alzoo ook hier de verschille… meeningen nader bij elkander gebragt, terwijl… bijzonderheden daarvan later zullen voorkomen.

Een derde punt, waaromtrent verbetering vie… te brengen, was de wijze, door de regterlijke… tenaren, practizijns en deurwaarders te volgen, b… invordering van de hun verschuldigde belooning… verschotten.

De daarvoor bestaande voorschriften waren zoo… onvolledig als omslagtig, terwijl ook niet geno… in het oog was gehouden het belangrijke versch… schen de betrekking van den regterlijken ambte… practizijn of deurwaarder tot hunne lastgevers of… ten en de gedingvoerende partijen onderling, en… invloed, die dit verschil op de wijze van verhaal m… uitoefenen.

Ter wegneming dezer bezwaren heeft de reg… bij de onderscheidene titels bepalingen voorgedra… die, blijkens het eerste onderzoek, als onduidelijk… omslagtig zijn beschouwd geworden. Men had…

...ing gegeven of daaromtrent niet bij algemeene ...schriften zou kunnen worden voorzien, die in het ...rloopig verslag zijn aangeduid. De regering heeft ...naar gevoelen volhard, dat deze regeling bij elken ...afzonderlijk diende behandeld te worden, doch ...voorschriften zelve, naar aanleiding van het voor...elde, zoodanig veranderd, dat zij de goedkeuring ...verre de meeste leden hebben kunnen wegdragen. ...uidelijkheid, kortheid en eenvoudigheid waren ...verre boven de eerst voorgestelde te verkiezen.

...ehalve deze algemeene bedenkingen, aan welke ... naar aanleiding der memorie van toelichting is ...merd, bevatten de ontwerpen nog verschillende ...kingen van het bestaande tarief, waarover bij ...eschouwing van de titels zelve hier en daar zal ...en gesproken.

...erigens hebben de meeste leden verklaard, dat ... antwoorden der regering voor kennisgeving had...angenomen, onder bijvoeging, dat, door op ...ge gedeelten terug te komen, zij niet wilden ... worden door hunne stilzwijgendheid omtrent ...n, zich met al dezelve te vereenigen.

...opmerkingen ten aanzien van den considerans, ...oor iederen titel dezelfde is, bij het voorloopig ...ag in het midden gebragt, hebben aanleiding ...en, dat de regering dezen, overeenkomstig het ...te verlangen, heeft gewijzigd, zoo wel door de ...aling der tot het onderwerp in betrekking staande ...len, als door het bezigen van verkorte en minder ...tige uitdrukkingen.

...n de tweede plaats heeft zij den te kennen gegeven ...ch vervuld, om aan het hoofd van het tarief eene ...meene bepaling te mogen vinden, in beginsel ...ellende, dat onder geen voorwendsel hoegenaamd ... of hoogere regten of belooningen zouden mogen ...d of ontvangen worden, dan die bij de wet zouden ... toegestaan. Dit beginsel kwam onder verschillende ...woordingen vroeger slechts bij den 1sten, 2den en 5den ...voor. Ook thans de advokaten daarbij niet genoemd ...ende, heeft men verklaard, dat het berusten in ...voorgestelde niet moest geacht worden in den weg ...aan aan de beweringen die later ten aanzien van ...derden titel zouden gevoerd worden; — met op...ing verder, dat de bijvoeging van de uitdruk...: *indien daartoe termen zijn*, aan het slot der ...ling, tot voorkoming van verkeerde opvatting, ... niet ondienstig zoude wezen.

### EERSTE TITTEL.

*...an de kantonregters en hunne griffiers.*

...ering der Nederlandsche wetgeving in het jaar 1838 zijn niet alleen een aantal kantons opgeheven en bij anderen ingedeeld, maar ook de werkzaamheden van de kantonregters en hunne griffiers ... aanzienlijk vermeerderd en van meer belangrijken ... geworden. Als een gevolg daarvan moet dan ook de verhooging van bezoldiging worden beschouwd, welke de wet hun heeft toegelegd, in vergelijking met hetgeen vroeger de vrederegters en hunne griffiers ontvingen. Te regt evenwel heeft men begrepen, dat ... daarenboven nog belooningen wegens verschillende werkzaamheden behoorden te worden toegekend, ... omdat hunne bezoldiging nog niet in evenredig... stond met het gewigt van hunne betrekking, als ... veel van het door hen te verrigten in het be... van bijzondere personen geschiedende, ook door ... daarvoor eenige vergoeding moest gegeven wor... Het in 1839 voorloopig daargestelde tarief, hoe... voor verbetering vatbaar, was evenwel niet te ... gesteld, om de gezegde betrekkingen in die mate ...erlijk te doen zijn, als voor derzelver belangrijk... wenschelijk scheen, en de klagten daarover ge...hadden meerendeels haren grond in het on...der voorschriften en het misbruik, waartoe ...zoo aanleiding werd gegeven. Bij de eerste ont...erpen bleek het intusschen dat deze klagten groo...en invloed hadden uitgeoefend, dan in het oog ...r Kamer wenschelijk was, en bij het voorloopig ...slag heeft dan ook de meerderheid der leden in ... opzigt verbetering verlangd, waaraan door de re...gering voor een goed gedeelte is toegegeven, terwijl ...gemeend heeft dit omtrent enkele punten niet te ...moeten doen. Het laatste geldt voornamelijk de kan...regters, en de openbare discussie zal nader het ...ing moeten aanwijzen, hetwelk door verschillende ...en daaraan gehecht wordt.

... gewigtigste punten waaromtrent in het voorloo...ig verslag en deszelfs beantwoordigg van gevoelen ...gewisseld, waren de volgende:

... Was door de afdeelingen opgemerkt, dat voor ...aantal werkzaamheden, aan de kantonregters opgedragen, geene belooning was toegekend, niettegenstaande deze, naar men meende, van gelijken aard waren als die door de regering aangegeven. Van de daartoe betrekkelijke artikelen zijn art. 422 553 554 van het Burgerlijk Wetboek en de Koninklijke besluiten van 22 dec. 1819, nº. 56 en 29 maart 1839, nº. 85 (welke laatste, ten gevolge der opname in deze wet, eene meerdere bekendwording door het staatsblad schijnen te vereischen), in het gewijzigd ontwerp opgenomen, met het te kennen geven, dat de verder opgegevene en anderen waren achtergelaten, omdat de regering van het beginsel was uitgegaan, dat alleen voor werkzaamheden bij vrijwillige regtspraak aan de kantonregters belooning kon worden toegekend.

Zoo men zich al ten aanzien der overige door de regering opgegevene werkzaamheden met haar gevoelen heeft kunnen vereenigen, is dit bepaaldelijk het geval niet geweest:

*a.* met de bemoeijingen van dezen ambtenaar, ten aanzien van de toestemming in het huwelijk van minderjarigen, enz. (art. 95 en volgg. Burgerlijk Wetboek);

*b.* met die, welke tot het bepalen der zekerheid voor het beheer der voogden en het stellen van de hypotheek betrekking hebben (art. 390 en volgg. Burgerlijk Wetboek);

*c.* met het benoemen van schatters, bewaarders en deskundigen;

welke zaken, voor zoo verre ze al niet tot de vrijwillige regtspraak mogten kunnen gebragt worden, nogtans met voogdbenoemingen konden geacht worden volkomen gelijk te staan, terwijl zeker ook het toeleggen van vacatiën, bij het bepalen der zekerheid, de zoo heilzame opvolging der daaromtrent bestaande voorschriften aanmerkelijk zoude bevorderen.

Het schijnt alzoo wenschelijk, dat de regering alsnog in overweging neme, of zij in dit opzigt aan het geopenbaarde verlangen zal kunnen voldoen.

(*Vervolg hierna.*)

## Ingezonden stukken.

### Consequentie van het *Nederlandsch Nieuwsblad*.

In het *Nederlandsch Nieuwsblad* van 13 julij ll. komt een ingezonden artikel voor, dat eenige tegenspraak noodzakelijk maakt. Er wordt gehandeld over het in deze dagen veel besproken onderwerp, of en in hoeverre, zonder wijziging der grondwet, het getal der provinciale hoven kan worden verminderd. Het een en ander uit de geschiedenis der grondwet wordt bijgebragt, doch men maakt geene melding van den bij de daarstelling dier hoofdwet heerschenden tijdgeest, uit welken echter zeer veel tot opheldering kan worden afgeleid. Men beroept zich ook op het verslag der commissie tot de grondwet van 1815, maar zegt niet, dat daarin gelezen worden: »De gronden tot »opbouw der regterlijke verordeningen in de eerste »grondwet gelegd, waren grootendeels overeenkomstig »met de oude Hollandsche instellingen en weken niet »wezenlijk van die der Belgische provinciën af. *Wij »hebben dezelve behouden.*"

Na verder te hebben opgemerkt, dat de Fransche text geenen invloed meer kan hebben op de beslissing van het groote vraagstuk, en dat, na de revisie der grondwet van 1840, art. 180 moet worden opgevat, zoo als de letter aan de hand geeft, zegt de schrijver het volgende: »Zoo zeker als het nu aan den eenen kant »is, dat de regel is: in elke provincie een hof, zoo »zeker is het, echter, ook aan de andere zijde, dat de »grondwet toelaat, daarvan eene uitzondering te maken »en meerdere provinciën onder hetzelfde hof te ver»eenigen, *mits zulks bij de wet geschiede.*" Tot zooverre stemmen wij gaarne met den schrijver in; maar achten, dat er nog had moeten worden bijgevoegd, *en mits de regel regel blijve, en de uitzondering niet boven den regel worde verheven;* en waar zoude het heen, wanneer men regel en uitzondering in kracht en uitgebreidheid wilde gelijk stellen! Dit nu toegepast, dan volgt, dat de grondwet toelaat het getal der provinciale hoven te verminderen, uiterlijk tot op *zes*, maar niet op *vijf* of minder, omdat dan de uitzondering meer uitgebreidheid zoude erlangen, dan de regel; en daar het reeds vreemd is, de uitzondering zoo na aan den regel te brengen, zoude eene grootere reductie dan tot op zeven, onzes inziens, strijdig aan de bedoeling der grondwet moeten geacht worden te zijn.

Dan, omdat dit waar en naar ons inzien onwederlegbaar is, zoo moet volgen, dat de schrijver van het artikel in het *Nieuwsblad* zich aan verregaande inconsequentie schuldig maakt, wanneer hij verder beweert, dat er tegen den geest der grondwet, *niet* zoude gehandeld zijn, indien men vier of vijf hoven over het geheele rijk instelt, maar wel, wanneer men twee of drie daarstelde. Beide strijdt evenzeer met de grondwet, en dan zoude in de tegenwoordige omstandigheden het daarstellen van één of hoogstens twee hoven het meest doelmatig zijn, als meer bevorderlijk voor het groote der bezuiniging.

Vier of des noods vijf provinciale hoven konden dan grondwettig bij andere worden ingedeeld. Maar waarom stelt men thans deze inlijving voor? Om te bezuinigen, zegt men. Gesteld, dat dit de ware reden is, dan moet men bedacht zijn op misrekening, een aan de laatste jaren niet vreemd euvel. Voor de onderdrukte hoven toch moeten criminele regtbanken in de plaats worden gesteld, die een even groot personeel vorderen en welk personeel ook op bijna gelijke wijze zal moeten worden bezoldigd, en zoo dan heeft men, in plaats van te bezuinigen, eene zeer groote vermeerdering van uitgaven veroorzaakt. Maar men ontkent misschien de noodzakelijkheid, om de geoupprimeerde hoven door criminele regtbanken te doen vervangen. Wij zullen daarom te beantwoorden hebben de vraag: waarom is het, dat de opgehevene hoven moeten worden vervangen door criminele regtbanken?

De grondwet zegt in artikel 181: »Het beleid der »criminele justitie wordt bij uitsluiting aan de pro»vinciale hoven en de regtbanken" (in artikel 183) »*criminele regtbanken* genoemd, welker »oprigting »daar zal *noodig* worden bevonden, toebetrouwd;" en dit artikel staat in verband met het voorgaande artikel, waarbij met toelating van uitzonderingen tot regel wordt gesteld: in elke provincie is een geregtshof. De grondwet bedoelt nu, dat daar, waar, bij uitzondering, geen hof mogt zijn daargesteld, eene criminele regtbank moet worden gevestigd, tenzij het onnoodig mogt worden bevonden, en ook daar, waar bij of nevens een bestaand hof nog behoefte is aan eene criminele regtbank, zoo als vroeger, vóór de splitsing van de provincie Holland, het geval was te Amsterdam. De beslissing van de voorgestelde vraag wordt dus geheel afhankelijk van eene tweede vraag, deze namelijk: is het noodzakelijk in de provinciën, die de hoven zouden verliezen, criminele regtbanken daar te stellen; en, dat hierop volmondig met *ja*, moet worden geantwoord, volgt naar ons inzien hieruit:

1º. dat van de ingezetenen niet mag, niet kan gevergd worden, om verre en moeijelijke reizen te doen en dagen achtereen van huis te zijn, wanneer zij worden opgeroepen, om getuigenis der waarheid te geven. Men stelle, dat eene dergelijke zaak, als de vergiftiging door VAN STEENIS gepleegd, had plaats gehad te Vlissingen, en dat in de provincie Zeeland noch hof noch criminele regtbank ware geweest: hoe ondragelijk zwaar zoude dan voor een zeer groot getal burgers geworden zijn de last, om getuigenis te geven, *en* door de verre en moeijelijke reis, *en* door, zoo wij meenen, zes dagen in den Haag te moeten vertoeven.

2º. dat het doen van verre reizen en het langdurig van huis afwezig zijn van veel getuigen, zeer kostbaar wordt voor den staat, ten wiens laste zij al dien tijd blijven. Hetzelfde voorbeeld van een groot en gewigtig crimineel geval te Vlissingen te huis behoorende, kan hier de zaak verduidelijken.

3º. dat de dienst der justitie er bij lijdt en in groot gevaar wordt gebragt, wanneer de last, om getuigenis te geven, zoo moeijelijk en ondragelijk wordt, dan toch worden de menschen aangemoedigd, om ter ontwijking van dien last misdaden te verzwijgen, of onwetendheid ten aanzien van dezelve voor te wenden, hetgeen grootelijks wordt bevorderd door de bepaling der wet, dat de getuigen door den regtercommissaris voorloopig worden gehoord zonder eenen eed af te leggen.

Dit een en ander is breeder en overtuigend betoogd in eene brochure, onlangs te Groningen uitgekomen onder den titel: *Iets over bezuiniging in het regtswezen van het vaderland.*

Er bestaat dus ontwijfelbaar hooge noodzakelijkheid om in elke provincie, waar geen hof is, eene criminele regtbank te hebben. Maar er is meer. De bij de grondwet herstelde en gewaarborgde provinciale zelfstandigheid zoude wegvallen, indien de provinciën zelfs de kleinste, ten aanzien van de regtspraak,

vooral in strafzaken, bij eene andere werd ingelijfd. De provinciale afgescheidenheid, om het zoo eens te noemen, uit de jeugd van het vaderland afkomstig, later bij afwisseling vernietigd en hersteld, is bij de tegenwoordige grondwet herboren en geheiligd, en niet als bij toeval, maar met wijs overleg, ten gevolge van den ouden volksgeest en in overeenstemming me de lessen der geschiedenis; en in die afgescheidenheid is het, dat de kleine provinciën haar levensbeginsel moeten zien en ook werkelijk zien, in zooverre het niet aan doorzigt mangelt, en niet alleen, omdat reeds uit den aard der zaak aan die zelfstandigheid aanzien en voordeel is verbonden, maar ook, omdat de grondwet-zelve daaraan belangrijke regten heeft verknocht. Het tweede gedeelte van artikel 180 levert daarvan een voorbeeld op. En deze zaak schijnt ons zoo belangrijk toe, dat wij de inlijving en vernietiging der kleine provinciën als voorbereid beschouwen, wanneer bij suppressie van hoven dezelve niet worden vervangen door criminele regtbanken. Zij die nader willen weten, hoezeer onze Germaansche voorouders, in eigene zelfstandige regtspraak, een beginsel van vrijheid stelden, kunnen dit vernemen van onzen grooten J. D. MEIJER, die aan de zamenstelling van onze grondwet misschien een belangrijk deel heeft gehad. (1)

Wij hebben erkend, dat de grondwet gedoogt, om in vier provinciën geene hoven te hebben. Maar het is eene andere vraag, of dezelve, eens daargesteld zijnde, nu nog kunnen worden opgeheven, nadat de wet, door de grondwet zelve voorgeschreven, is daargesteld, nadat later de revisie der grondwet in 1840 heeft plaats gehad, en nadat daardoor verkregen regten zijn ontstaan. De schrijver van het artikel in het *Nieuwsblad*, waardoor dit ons betoog is uitgelokt, beweert, dat de wet op de regterlijke organisatie even veranderlijk is, als andere gewone wetten. Zonder te willen beweren, dat hier geene wijziging kan worden daargesteld, hetgeen trouwens met de grondwet zelve ook niet onuitvoerlijk is, zoo schijnt het ons toch toe, dat eene organieke wet, welke als een compliment der grondwet te beschouwen is, uit den aard der zake zekere vastheid moet hebben, en bij iedere ministeriële verandering niet moet wankelen, om redenen, te veel om hierop te geven. Maar hetgeen meer is. Bij die organieke wet zijn regten gegeven of toegekend van den eenen kant, en aangenomen van de andere zijde, en in het wettig bezit van dezelve en in verband daarmede heeft men belangrijke en kostbare ondernemingen uitgevoerd en heeft men gedaan, wat zonder verwoesting niet kan worden herdaan; zoodat eene poging zelfs, om hier veranderingen daar te stellen, reeds werkelijk belangrijke onzekerheid en groot nadeel te weeg brengt. En hier zij het ons geoorloofd, eene vraag te doen. Dient men den koning wel van goeden raad? is het staatkundig, bijna een derde gedeelte van het vaderland te brengen op het punt van de orde van zaken, dan zullende komen te bestaan, niet te kunnen toegedaan zijn, en van er op uit te moeten wezen, om het verlorene te herkrijgen?

Wij spraken reeds van verkregen regten, en hier bedoelen wij niet verkregen regten van eenige bijzondere personen, zoo als door den schrijver van het artikel in het *Nieuwsblad* slottelijk wordt gedaan. Ons standpunt is hooger, wij bedoelen verkregen regten van belangrijke gedeelten van ons staatsligchaam; wij bedoelen verkregen regten van provinciën, die onder de vleugels van ORANJE eindelijk meenden zeker te zijn tegen aanvallen, die zij vroeger niet altijd konden afkeeren; van provinciën, die te opregt hebben deel genomen in de gelukkige herstelling van het vaderland, die te veel hebben opgeofferd, om teruggebragt te worden tot den staat, waarin zij zich bevonden, tijdens de Fransche overheersching, om van haar levensbeginsel beroofd, niets over te houden, dan afhankelijkheid, ondergeschiktheid en een kwijnend leven zonder vooruitzigt op verdere ontwikkeling: eene existentie, waarbij de restauratie van het vaderland en de terugkeer van het huis van ORANJE geene andere gevolgen zal hebben nagelaten, dan het betalen van overzware belastingen. Het gemoed wordt ons te vol, om de pen niet neder te leggen.

**Z.** **X.**

(1) Zie zijne *Esprit*, *origine et progrès des institutions judiciaires Tom.* 1, *liv.* 2, *passim et speciat. pag.* 339, *sqq. et* 406.

# Burgerlijke Stand.

TE ARNHEM:

*Van 4 tot en met 10 aug.*

*Gehuwd:* J. D. van Dulm met M. Goedhart. — W. J. Harmsen met C. W. Winterink. — J. Hekking met J. M. H. van Zalingen.

*Bevallen:* E. Hoogenkamp, geb. Nieuwenhuis, Z. — C. M. du Tour, geb. Daams, Z. — E. Hendriks, geb. Jeneke, D. — H. J. Wagenaar, geb. van Reeken, Z. — T. Rijsewijk, geb. Fij, Z. — J. Martinus, geb. van Gessel, Z. — H. Odendaal, geb. Willemgen, Z. — J. C. Brunbeck, geb. de Jongh, Z. — J. Hellekate, geb. den Hartog, Z. — J. Ter Mohlen, geb. Martens, D.

*Overleden:* G. Wenting, weduwe van J. Raadman, 90 j. — H. Abelink, 27 j. — W. H. Meijer, 1 m. — J. Scheening, 1 j. 7 m, 6 d. — J. Sanders, 17 j. 10 m. — Doodgeb. Z van G. van Sitteren en G. Huijing. — G. J. Harmsen, 5 m. — H. Pepeler, echtgenoot van C. Reichell, 50 j. — L. Remiens, 50 j. — M. van Doorn, 2 j. — J. W. Hellekate, 2 d. — J. P. Bäcker, 6 w. — J. Ablij, 40 j.

TE NIJMEGEN.

*Gehuwd:* Geene.

*Bevallen:* T. Warneke, geb. Buvelo, Z. — L. J. C. van Loenen, geb. van Enschot, Z. — H. Rutten, geb. Weijenberg, Z. — L. Hijsen, geb. Bödde, D. — J. E. C. barones Sweerts de Landas, geb. Sloet tot Hagensdorp, Z. — H. Hofkens, geb. Mulder, Z. — H. J. Leeseman, geb. Schindler, Z. — T. P. van Polanen, geb. Manders, D. — J. E. Duchenne, geb. Hageman, Z. — M. Nijhoff, geb. Dellius, D. — J. W. Mulder, geb. Heesen, D. — H. A. Dubbelt, geb. Kamp, D.

*Overleden:* P. Peters, 75 j. — J. W. de Heij, 69 j. M. Vijftien, 6 j. — H. van Wessem, 2 j. — J. C. Roukens, 60 .. — M. Baltussen, 63 j. — W. van Roggen, 85 j. — M. J. Ernst, 5 m. — G. Kamps, 75 j.

TE ZUTPHEN:

*Gehuwd:* J. van Dijk met H. F. J. Lauts.

*Bevallen:* A. G. Addink, geb. Bello, D. — D. Vos, geb. van Rossum, D. — J. Pasman, geb. Reesink, Z. — G. de Baan, geb. Willebrodns, D. — J. H. van Wouw, D. — J. Burgers, geb. Peters, Z.

*Overleden:* G. W. Tesink, geb. Tesink, 54 j. — C. L. Ezerman, 1 j. — P. Bouwman, 68 j. — A. de Wilde, 80 j. — D. Swaab, 18 j.

TE TIEL:

*Gehuwd:* W. Koedam met H. M. de Haas. — J. G. Kramer met A. C. van der Heijden. — K. Kramer met J. M. Laset.

*Bevallen:* K. J. J. Coster van Voorhout, geb. van Gorkum, Z. — G. Groeneweg, geb. Reijnders, D.

*Overleden:* W. Verweij, 6 w.

# Advertentiën.



# Marktprijzen.

*Arnhem*, 11 *augustus* 1843.

*Oude Weit* van *f* 00.00 tot *f* 00.00; *Nieuwe* [...] *f* 8.50 tot *f* 9.50; *Rogge* van *f* 6.00 tot *f* 6.75; [...] van *f* 7.60 tot *f* 0.00; *Garst* van *f* 4.50 tot *f* 0.00 [...]*sche Haver* van *f* 0.00 tot *f* 00.00; *Voerhaver* [...] tot *f* 3.40; *Witte Boonen* van *f* 00.00 tot *f* 00.00; [...] *Boonen* van *f* 0.00 tot *f* 0.00; *Graauwe Erwten* va[...] tot *f* 00.00; *Groene Erwten* van *f* 0.00 tot *f* 00.00 [...] *Erwten* van *f* 0.00 tot *f* 0.00; *Koolzaad* van [...] *f* 10.00; *Aveelzaad* van *f* 0.00 tot *f* 00.00; *Kl*[...] van *f* 00.00 tot *f* 00.00; *Nieuwe Aardappelen* va[...] tot *f* 1.50; *Boter* van *f* 0.50 tot *f* 0.60 het pond.

# Waterhoogte te Arnhem.

Den 12 Aug. 3 El 2 Palm 5 duim; gew. 5 Duim[...]


Te Arnhem, bij C. A. THIEME, Boekdrukker.